

مقدمه

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنیسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران، کارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب مهارت ندارد، مانند: کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی): کارکنانی هستند که به امور دفتری، اداری، مالی و خدماتی معدن و یا دفتر مرکزی، اشتغال داشته و به طور مستقیم در امر استخراج و تولید دخالت ندارند.

در ارائه آمار شاغلان، توضیح این نکته ضروری است که در محاسبه از روش "متوسط تعداد شاغلان در سال" استفاده شده است.

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۴- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

تولید مواد معدنی: مجموع مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به اشکال گوناگون قابل عرضه به بازار می‌باشد. شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد معدنی به همان صورتی که از کانسار استخراج می‌شود، عرضه می‌گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی یا شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله، تفکیک کانه‌ها و یا افزایش عیار ماده خام، به بازار عرضه می‌شود. ضمناً در یک رشته فعالیت، ممکن است چند ماده معدنی به دست آید، مثلاً در رشته فعالیت استخراج سنگ مس، مواد معدنی سنگ مس، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن از تولیدات رشته فعالیت مذکور به حساب می‌آیند. ارزش تولیدات: ارزش مواد معدنی استخراج شده و ارزش ضایعات قابل فروش مواد معدنی به قیمت تولید کننده یعنی قیمت فروش به مشتریان در محل معدن است.

آمار و اطلاعات ارایه شده در این فصل از نتایج (آمارگیری از معدن در حال بهره برداری) که توسط مرکز آمار ایران اجرا و منتشر می‌شود و نیز آمارهای ثبتي اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان استفاده شده است.

تعاریف مفاهیم

معدن: مجموعه کانسار (ذخیره معدنی که بهره‌برداری از آن اقتصادی می‌باشد) و ماشین‌آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری و کانه‌آرایی از آن کانسار ایجاد شده‌است. کانه‌آرایی، به تمامی عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر صورت می‌گیرد، اطلاق می‌شود.

معدن در حال بهره‌برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت (غیر از معادن شن و ماسه) و یا شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها (برای معادن شن و ماسه) بوده و نیز در سال آمارگیری، حداقل به مدت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته، مجموعه‌ای از عملیات استخراج (در پاره‌ای از موارد همراه با کانه‌آرایی)، به منظور به دست آوردن کانه قابل فروش در آن انجام گرفته باشد.

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اعمال می‌شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها، شهرداری‌ها و سایر مؤسسات بخش عمومی اعمال می‌شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت برای معدن کار می‌کنند. شاغلان از نظر وظیفه‌ای که به عهده دارند به دو گروه شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان (اداری، مالی و خدماتی) تفکیک می‌شوند.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای): رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۴- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

ارزش افزوده: عبارت از ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها) منهای ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها) است.

ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها): عبارت از ارزش تولیدات مواد معدنی، ضایعات قابل فروش مواد معدنی، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان معدن و سایر دریافتی‌های معدن است که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات آزمایشگاه و... می‌باشد.

ارزش پرداختی‌ها (داده‌ها): عبارت از ارزش مواد، ابزار و وسایل کار کم‌دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداختی‌ها است که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و... می‌باشد.

شرکت تعاونی: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم "فصل ۴- کشاورزی، جنگلداری و شیلات".

شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات:

براساس نتایج طرح آمارگیری از معادن فعال کشور در سال ۱۳۹۲ تعداد ۳۹ معدن در حال بهره‌برداری در استان وجود داشته است. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد، مجموعاً ۳۳۸ نفر در این معادن به کار اشتغال داشته‌اند که تعداد شاغلان نسبت به سال ۱۳۹۱، ۲۰ درصد کاهش یافته است. در همین سال ارزش تولیدات معدن بالغ بر ۱۸۲۸۹۹ میلیارد ریال بوده که در بین فعالیت‌های مختلف معادن قیر جامد طبیعی (بیتومین) و شن و ماسه به ترتیب با ۱۵۴۵۰۰ و ۱۰۴۵۶۵ میلیارد ریال بالاترین ارزش تولیدات سالانه را داشته‌اند.

ارزش افزوده حاصل از فعالیت معادن در حال بهره‌برداری کشور در سال ۱۳۹۲ بالغ بر ۱۳۲۳۱۴ میلیارد ریال بوده است.

۱-۵- مشخصات عمومی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (هزار ریال)	تعداد شاغلان	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	جمع	
۱۰۸۵	۲۲۷	۲۸	۱	۲۹۱۳۷۵
۳۳۱۷	۳۲۶	۲۸	۲	۳۰۱۳۸۰
۲۲۷۸	۶۹	۸	۵	۱۳۱۳۸۵
۳۱۲۰۴	۴۹۳	۳۷	۸	۴۵۱۳۸۸
۱۸۹۱۰	۳۸۲	۲۹	۸	۳۷۱۳۸۹
۲۵۴۲۴	۵۴۴	۴۰	۳	۴۳۱۳۹۰
۳۱۱۳۷	۴۴۵	۴۱	۱	۴۲۱۳۹۱
۳۰۵۳۷	۳۳۸	۳۱	۸	۳۹۱۳۹۲
. استخراج زغال سنگ
۳۰۱۸۹	۳۳۳	۲۹	۸	۳۷ استخراج سنگ و شن و ماسه و
۳۴۸	۵	۲	.	۲ استخراج سایر مواد معدنی

مأخذ-مرکز آمار ایران. (ر.پ).

۲-۵- تعداد معادن در حال بهره برداری برحسب فعالیت و نوع استخراج

سال و فعالیت	جمع	استخراج روباز	استخراج زیرزمینی	استخراج روباز و زیرزمینی
.....۱۳۷۵	۲۹	۲۹	۰	۰
.....۱۳۸۰	۳۰	۳۰	۰	۰
.....۱۳۸۵	۱۳	۱۳	۰	۰
.....۱۳۸۸	۴۵	۴۵	۰	۰
.....۱۳۸۹	۳۷	۳۷	۰	۰
.....۱۳۹۰	۴۳	۴۳	۰	۰
.....۱۳۹۱	۴۲	۴۲	۰	۰
.....۱۳۹۲	۳۹	۳۹	۰	۰
.....استخراج زغال سنگ	۰	۰	۰	۰
.....استخراج سنگ و شن و ماسه و	۳۷	۳۷	۰	۰
.....استخراج سایر مواد معدنی	۲	۲	۰	۰

مأخذ-مرکز آمار ایران. (ر.پ).

۳-۵- تعداد شاغلان معدن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

سایر کارکنان (اداری، مالی و خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۶۶	۹۵	۶۶	۲۲۷۱۳۷۵
۱۱۲	۷۱	۱۴۳	۳۲۶۱۳۸۰
۱۸	۲۲	۲۹	۶۹۱۳۸۵
۳۰۳	۱۱۸	۷۲	۴۹۳۱۳۸۸
۲۰۳	۴۴	۱۳۵	۳۸۲۱۳۸۹
۹۳	۱۸۳	۲۶۸	۵۴۴۱۳۹۰
۱۴۵	۱۲۰	۱۸۰	۴۴۵۱۳۹۱
۹۸	۵۸	۱۸۲	۳۳۸۱۳۹۲
۰	۰	۰	۰ استخراج زغال سنگ
۹۶	۵۷	۱۸۰	۳۳۳ استخراج سنگ و شن و ماسه و
۲	۱	۲	۵ استخراج سایر مواد معدنی

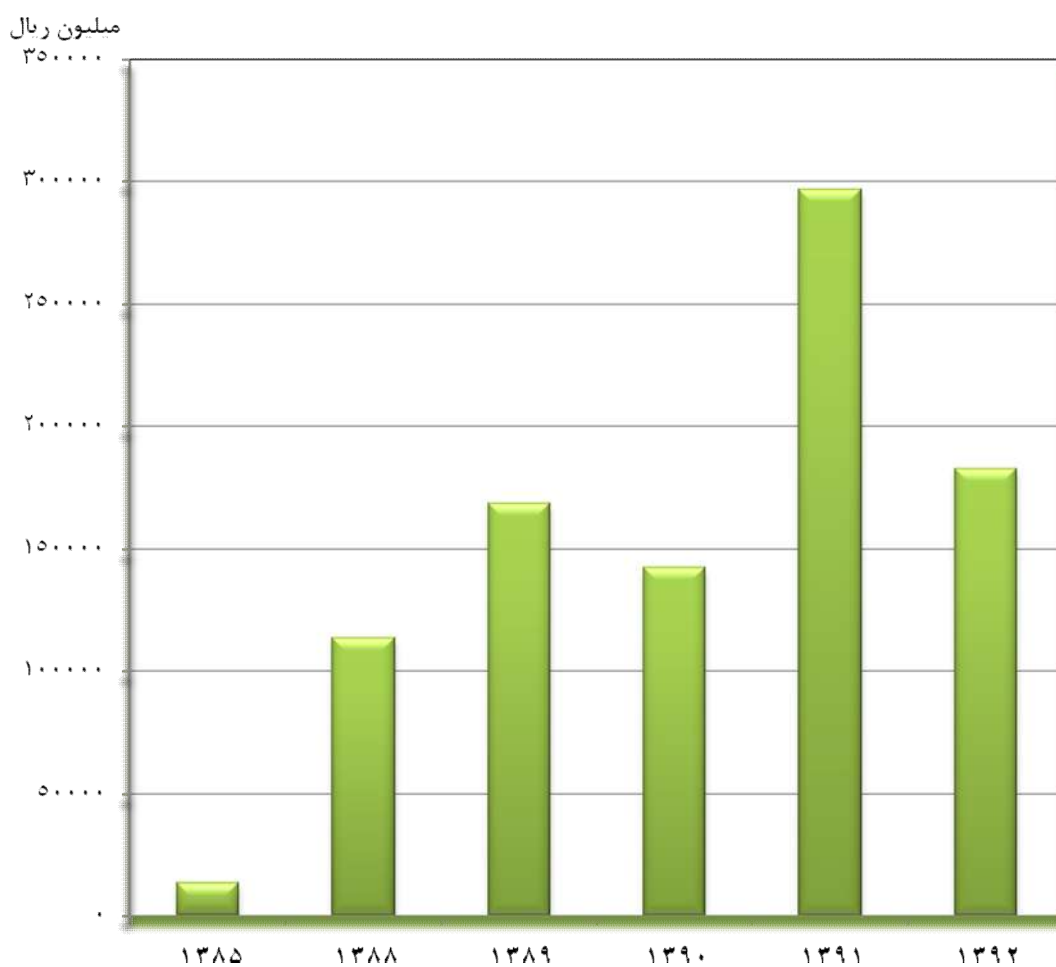
مأخذ-مرکز آمار ایران. (رپ).

۴-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت

ارزش (میلیون ریال)		مقدار (تن)		فعالیت
۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۱۸۲۸۹۹	۲۹۷۱۱۳	۳۴۳۸۹۸۲	۲۳۰۵۹۲۰	جمع.....
.	.	.	.	استخراج زغال سنگ.....
۱۷۷۷۹۹	۱۴۲۶۱۳	۳۴۳۴۷۸۲	۲۲۷۰۹۷۱	استخراج سنگ و شن و ماسه و.....
۵۱۰۰	۱۵۴۵۰۰	۴۲۰۰	۳۴۹۴۹	استخراج سایر مواد معدنی

مأخذ-مرکز آمار ایران. (رپ).

نمودار ۱-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره برداری بر حسب فعالیت

مبنا: جدول ۴-۵

۵-۵- ارزش افزوده و ارزش پرداخت‌ها و دریافت‌های معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت : (سال ۱۳۹۲)
(میلیون ریال)

دریافت‌ها (ستانده‌ها)	پرداخت‌ها (داده‌ها)	ارزش افزوده	فعالیت
۱۸۶۰۲۳	۵۳۷۰۹	۱۳۲۳۱۴	جمع
۰	۰	۰	استخراج زغال سنگ
۱۸۰۸۴۸	۵۳۱۱۴	۱۲۷۷۳۴	استخراج سنگ و شن و ماسه و.....
۵۱۷۵	۵۹۵	۴۵۸۰	استخراج سایر مواد معدنی

مأخذ-مرکز آمار ایران. (ر.پ).

۶-۵ سرمایه‌گذاری معدن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت و نوع اموال سرمایه‌ای: (سال ۱۳۹۲)
(میلیون ریال)

فعالیت	جمع	ماشین آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	وسایل نقلیه	ساختمان	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	سایر
جمع	۲۳۵۸۹	۱۳۶۷۰	۸۱۶۲	۱۳۹۷	۳۳۳	۰	۲۷
استخراج زغال سنگ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
استخراج سنگ وشن و ماسه و.....	۲۳۵۸۹	۱۳۶۷۰	۸۱۶۲	۱۳۹۷	۳۳۳	۰	۲۷
استخراج سایر مواد معدنی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

مأخذ- مرکز آمار ایران. (رپ).

۷-۵- مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی در پایان سال (هزار ریال)

سرمایه	شاغلان	عضو	تعداد	سال و شهرستان
۲۱۰۰	۳	۱۴	۱	۱۳۷۵.....
۲۱۰۰	۳	۱۴	۱	۱۳۸۰.....
۲۱۰۰	۳	۱۴	۱	۱۳۸۵.....
۲۱۰۰	۳	۱۴	۱	۱۳۸۹.....
۱۹۰۲۶۰۰	۱۱	۲۸	۳	۱۳۹۰.....
۱۹۰۲۶۰۰	۱۱	۲۸	۳	۱۳۹۱.....
۱۹۰۲۶۰۰	۱۱	۲۸	۳	۱۳۹۲.....
۱۹۰۲۶۰۰	۱۱	۲۸	۳	۱۳۹۳.....
۱۰۵۰۰	۵	۷	۱	آبدانان.....
۱۸۹۰۰۰۰	۳	۷	۱	ایلام.....
.	.	.	.	ایوان.....
.	.	.	.	بدره.....
.	.	.	.	چرداول.....
.	.	.	.	دره شهر.....
۲۱۰۰	۳	۱۴	۱	دهلران.....
.	.	.	.	سیروان.....
.	.	.	.	ملکشاهی.....
.	.	.	.	مهران.....

مأخذ - اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ایلام.